

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Charitone confessore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

è cælo declaretur. Per eius enim inuocationem & merita, virtute diuina excitati sunt mortui, cæci illuminati, contracti soluti, & permulti morbidi homines, præter naturæ ordinem, sanitati pristinae miris modis restituti. Denique illo visibiliter apparente & reuelante, regnum Maioricanum, importuno bello perturbatum, absque sanguinis effusione, vt ipse promiserat, mirabiliter est tranquillatum: Præstante Domino nostro Iesu Christo, cui est honor & gloria in secula seculorum, Amen.

VITA SANCTI PATRIS NOSTRI ET CONFESSORIS CHARITONIS,

Authore Simeone Metaphrasste.

Septēbr. 28.
Cap. 1

MULTA sunt exempla doctrinae eorum, qui vitam bene, & vt Deo placet, egerunt: ex quibus licet ei, qui velit, seruare quidem Christi præcepta totis viribus, effugere autem offensiones, quas inimicus ponit in via. Oportet enim reuoluere libros sanctarum scripturarum, & tanquam ex perennibus quibusdam fontibus, virtutum salutare fluentum illinc haurire. Vtrunque enim testamentum, doctorumque diuinitus inspiratorum & exercitatorum scripta, oratione, veluti quadam tabula, ostendit ijs, qui volūt audire, res recte & ex virtute gestas vniuscuiusque sancti. Sed licet his plena sint ea, quæ dicta sunt, quoniam tamen sunt plures imbecilli & hebetes, & opus habemus, vt porè tardi auribus, magnis & continuis sonis sermonis, vt sic vix tandem auris accipiat quod resonat, oportere existimari non omnino mandare silentio ea, quæ sunt digna prædicari super domos, de diuino, inquam, & pleno gratijs Charitone. Nam etsi nos sumus graues corde propter ad terrena cordis inclinationem, diligentes vanitatem, & quarentes mendacium, vt dicit diuinus Dauid: veruntamen, sicut quædam petra, densam & asfiduam suscipiens verbi guttam, anima hominis tangitur omnino quodam desiderio, & excitatur ad excelso & forti animo ferendum ea, quæ sancti sustinuerunt ab hostibus, tam qui sub adspæctum cadunt, quam qui non cadunt. Hinc ergo incipiam:

Plal. 4.

Cap. 2.

Persecutio-
nes Ecclesi-
arum Dei.

Aureliani
crudelitas.

Impiū eius
edictum.

2. Tim. 4.

Cap. 3.
S. Chariton
ducitur ad
tribunal.

Fuit, quando veluti quædam vertigo & caligo impietas effudit tenebras omnibus sanctis Dei ecclesijs, & instar grauissimæ procellæ tumultus persecutorum, mentes conturbauit fidelium, & non secus ac vnda quædam, eorum infurrectio, non paucos Christianos obruit profundo impietatis. Cum enim Aurelianus, satanæ valde germanus minister, suscepisset sceptrum Imperij Romanorum, primùm quidē, etsi ardentissimus esset cultor simulacrorum, Christianos tamē nihil prohibebat verum Deum adorare. Deinde cum id ei suggestissent, qui ab eo colebantur, dæmones, omnes, qui Christum Deum confitebantur, postquam plurimis & acerbissimis affecerat supplicijs, grauius etiam vita priuabat, aut ense interimens, aut tradens bestijs, aut igni, aut etiam grauissimos eis appendens lapides, & in maris sic profundum trāsmittens. Deinde in vnaquaque ciuitate & regione, quæ eius parebat imperio, in foro impium proponens edictum, hortabatur diligenter exequi ea, quæ iussa fuerant. Licebat ergo videre, perinde ac si agmen luporum in magnum gregem irruisset, veri pastoris onus huc & illuc dispergi. Quicumque enim illud impium publicè propositum edictum prius legerant, alij quidem fuga sibi consulebant: alij autem prius inclusi penetralibus, deinde sub noctem effugiebant: alij verò repente in ipsa domo comprehensi, ducebantur in carcerem: alij autem, cum nec primas quidem sustinuisent interrogationes, (ô, qui animam perdit, interitum) errori seipos mancipabant, quod nunc est, sicut Demas, seculum diligentes, & Christum sine periculis abiurantes: alij cum zelo pietatis animas confirmassent, ad Iudicem sua sponte accedebant, dicentes se esse paratos ad omnia ferenda tormenta, & sic per vim vita excedere potius, quam à fide in Christum excidere.

Tunc, tunc etiam in ciuitate Iconiensi prouinciæ Lyconia: hoc annunciatum edicto, quæ quidem erat patria Charitonis, quoniam mādatis Saluatoris hic vir magnus illuminatus, clarus erat apud omnes, arreptus statim ducitur ad tribunal impij Præsidis. Sed audiamus, cum quanta interrogatus Sanctus loquebatur fiducia. Quid ergo Præsides? Prius interrogauit, quod esset ei nomen, & quæ religio. Postquam autem
esset

esse Christianum intellexit, & primas obtinere partes in ciuitate: Quare, inquit, ô tu, sententiæ ac decreto repugnans Imperatoris, minimè vis sacrificare dijs immortalibus? Quoniam non sunt dij, ô Consularis, vestri dij, respondit generosus Christi martyr, sed mala dæmonia, sicut dicunt diuina eloquia: Omnes dij gentiũ dæmonia, Dominus autem cælos fecit. Et alibi: Dij, qui cælum & terram non fecerunt, pereant. Psal. 97. Jerem. 10. Rom. 1. Duabus de causis diabolus sibi Dei nomen adscribit. Ipsi ergò vobis, qui non probatis Deum, vt ait Apostolus, habere in agnitione, persuadent eos deos existimare duabus de causis, nempe vt ipsi quidem glorificètur hac appellatione, (Gaudent enim, vt qui sint pleni arrogãtia, se tanquàm deos honorari) vos autem, quos deceperunt, attrahant in sibi paratum ignem, qui non extinguitur. Præses dixit: Oporteret quidem indignari, & protinùs tibi vltimum inferre supplicium, qui dijs omnipotentibus ità insultaueris: sed quoniam ij sunt placidi, & ad iram non propensi, eos ego quoquè in præsentia imitans, suggero, vt facias id, quod tibi conducit. Illud autem est, vt longis relictis orationibus, dijs offeras sacrificium. Sic enim tibi licebit laudem parare ex Imperatore.

Si dij quidem sunt hæc furda & inanima, respondit Christi seruus, non rectè facis, ô Cap. 4. Consularis, leuiter ferès eas, quibus afficimus ipsos, contumelias. Sin autem non sunt dij, sicut reuera non sunt, temerè minaris, & te in cassum iniquè geris. Me enim non vincet vllum periculum, neque quicquã persuadebit ex omnibus, Deum quidem relinquare viuentem, scelestos autem & inuidos venerari dæmones. Nam ipse quoquè sum discipulus Teclæ, quæ instar luminaris in hac ciuitate Iconiensium resplendet S. Tecla Charitonis magistra. splendoribus martyrij: & Pauli magni præconis veritatis, qui ipsam quoquè instruxit, & adornauit ad certamina propter Christum suscipienda. Et ideò ego quoquè cum ipso hodiè dico: Quis me separabit à charitate Dei? Tribulatio, an angustia, an persecutio, an periculum, an gladius, an aliquid aliud ex omnibus? Dixit Præses: Si non sunt dij, vt dicis, quos pij adorant Imperatores, quomodò nos, qui in ipsos credimus, illinc vitæ habemus occasionem? Erratis, ô Præses, dicit magnus Chariton, deos esse dicentes ea, quæ fabricatæ fuerunt manus hominum, & quæ carent omni ratione, sensu & sapientia. De quibus dicit etiam diuina nostra scriptura: Os habent, & non loquuntur: Oculos habent, & non videbunt. Aures habent, & non audient: neq; enim est spiritus in ore ipsorum. Similes eis fiant, qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis. An non vera dicit hæc proferens scriptura? Admoue, si velis, ignem eorum lateribus, aut iube securi frangi eorum tibias, & scies omninò, nisi ipse quoquè sis similiter affectus, ea esse nullo sensu prædita, & neque omninò posse moueri, aut loqui. Rom. 8. Psal. 135.

His ad irã motus iniquus Consularis, iubet sanctum veste nudari, & in quatuor partes extensum, neruis crudeliter verberari. Deindè cum hoc processisset ad effectum, dicit ei Iudex: Sacrificabis ne, ô Chariton, dijs immortalibus, an vis tuo corpori plures inferri plagas? Non, inquit martyr, eis sacrificabo. Si enim fieri posset, vt millies morerer pro meo Saluatroe, lubèter id susciperem prompto & alacri animo, potiùs Cap. 5. Neruis crudeliter extenditur. Egredia vox sancti viri. quàm eius negarem diuinitatem, & exitialibus dæmonibus offerrem sacrificium. Tandem ergò iussit eum rursus verberari boum neruis, vt qui eum torquebant, viscera propemodùm tangerent. Cum ergò multas horas mutus mansisset Sanctus, lictoribus in infligendis plagis minimè cedentibus, eos cessare iubet scelestus Præses, non quòd ei censeret parcendum, (Quomodò enim?) sed nè citius per mortem longiora effugeret supplicia. Atque eum quidem cum, qui ministrabant, sustulissent humeris, (neque enim fieri poterat, vt suis ingrederetur pedibus) & in carcere deposuissent, eum secundæ reseruant examinationi: & vt paucis dicam, (oportet enim rem in pauca conferre) rursus deducitur ad deos colendos more gentium. Et priùs blanditijs, deindè etiam honorũ promissis, vt sacrificaret simulacris, conabatur callidissimus Præses eius constantiam dissoluere. Postquàm autem & tormentis & blanditijs Christi martyr visus est superior, & ea, quæ is dicebat, subsannare, cum maioribus quàm priùs affectus fuisset supplicijs, & fuissent eius pectora lampadibus vltulata, ferro vincus iterum traditur in custodiam. Hæc sunt artes satanæ.

Non multum intercessit temporis, & meritas luens pœnas eorum, quæ ausus fuerat Cap. 6. in Christianos, Imperator malus è vita excessit humana. Quid deindè cõsequitur? Qui impij Aureliani scepra suscepit, eius, qui priùs imperauerat, exemplo castigatur: & timens nè fortè eadem faciens aduersus Christianos, fieret etiam obnoxius eisdem supplicijs, iussit persecutionem aduersus Christianos cessare per omnes prouincias. Nè autem sine martyrij diuino hoc viro consummato, multi maximum damnum accipe-

- acciperent priuati vtilitate, quam erant consecuturi, vita ab eo formati, & verbis incitati ad virtutem, à prouidentia, quæ omnia rectè dispensat, prouidetur aliquid vtilius. Et à vinculis quidem & custodia martyr relaxatur, Imperatoris hoc iussu concedente: tanquam autem iam morte affectus esset, & Christo tantum volens viuere, etiamsi à morte subeunda pro Christo sit relaxatus, illiusque signata in suo corpore circumferens, incipit iter ingredi ad sanctam ciuitatem. Et arctam quidem viam protinus aggreditur: in tentationes autem, quæ scopum impediabant, incidit. Cum enim non procul ab ea abesset, in alios incidit persecutores, qui prioribus nihil omnino cedebant improbitate. Viri enim mali & sæui, & qui vel in itinere spoliabant eos, qui accedebant: vel pro ludo ducebant homines interficere, cum vidissent sanctum solum per viam euntem, si quid quidem afferebat viatici, id citò abstulerunt: ponè autem vinctum ambabus manibus, & ferreo collari collo eius iniecto, veluti quandam prædam feræ immanes in suam speluncam abduxerunt. Atque olim quidem fuit accusatus populus Iudæorum, quòd sacrum illud templum fecisset speluncam latronum: in præsentia autem res contrà se habet. Nam hanc latronum speluncam, videbis ab eo fuisse factam Dei ecclesiam. Quemadmodum autem, deinceps ostendemus.
- S. Chariton dimititur è custodia.**
Capitur à latronibus.
Matth. 21.
Cap. 7.
Omnia aduersa lubenter sustinet propter Deum.
- Illi autem scelerati, cum sanctum reliquissent vinctum in dicta spelunca, huc & illuc, vt eis mos erat, vias obibant publicas, si fortè viatoribus solitum afferre possent exitum. Ille autem primùm quidem fudit preces, & Deo egit gratias, molestias lubenter suscipiens propter eam, quæ illinc speratur, remunerationem: deinde etià malignum dæmonem, qui hæc aduersus eum erat machinatus, sic fortissimè alloquitur: Tanquam qui mortis periculum formidarem, his ne me tradidisti parricidis, ó sceleste: an prohibebas à meo ex Christo viuendi desiderio, nihil omnino efficias, si ipse velit: vult verò omnino, quoniam gaudet vitæ & animæ videns purgationem, vt que habeat occasionem, cum sit bonus, bona præbendi ijs, qui sunt studiosi virtutis. Sed cum hæc quidem sic ab eo dicerentur, vipera in vas quoddam proserpens, quod erat vino plenum, impleta est vsque ad satietatem: deinde non secus, atque mali homines, pro beneficio malum reddens, & potum veneno remunerans, recessit. Latrones autè cum domum redissent, vt qui siti laborarent, merum quidem statim hauriunt, & simul moriuntur: & sic mali à malo puniuntur, & pro multis iniuria affectis, diuina iustitia de ijs meritas sumit pœnas. Dehinc execrandorum illorum latronum habitaculum, sicut sum pollicitus dicere, sit sanctum Dei templum, quod nunc vocatur Antiqua ecclesia, & sita est propter sanctissimam Lauram, quæ Pharus dicitur, condita ab hoc magno Charitone. Vide autem, hæc quoque quàm pulchram & admirabilem inuenerunt dispensationem. Quid enim sit, & quòd res eius procedunt?
- Cap. 8.**
Exod. 17.
Spontè soluitur à suis vinculis.
Extrait Chariton sacræ Lauram.
Cap. 9.
Nota vitæ seueritatè.
- Captus improborum manibus, vt iam antè ostendimus, à via, quæ tendebat Hierosolyma, vtiliter arcetur: instar captiui ducitur in speluncam, aduersus parricidas struit aciem, non ense, non clypeum, non telum, non aliqua alia arma inferens, quibus se posset vlcisci: sed sanctis precibus, sicut olim aduersus Amalecitas Moses, etiamsi non extensis manibus (erat enim vinctus) sed quæ easdem haberent vires, & ex æquo audiri possent, veluti quibusdam telis sceleratos ferit veneno viperæ. Deinde quid? Sua sponte soluitur ab ijs, quibus tenebatur, vinculis: sit autem successor pecuniæ, quæ malè collecta fuerat. Ea verò rectè distribuitur, sit que ipse diuini præcepti administer, vt qui partem quidem pauperibus, & ijs, qui in solitudine agebāt, patribus distribuerit. Erāt autem tunc rari & non valde magno numero: qui ipsi quoque tempore persecutionis, patriæ præferabant solitudinem, & sparsim versabantur in speluncis arundineti, quòd situm est prope mare mortuum. Reliquis autè pecunijs ædificat sacram Lauram, cuius prius meminimus. Præterea autè sanctissimam quoque eius ecclesiam, quam diuinus dedicat Macarius, clauum tenens Dei Ecclesiæ, quæ tunc erat Hierosolymis, qui etiam fuit vnus ex pio catalogo, qui conuenit Niceæ.
- Cum in hac ergo spelunca silentium & quietem agere statuisset Chariton, & omnibus per miracula euasisset manifestus, efficit, vt innumerabilis multitudo gentilium & Iudæorum sanctum baptismum accipiat: & non illic consistat, sed etiam vitam eligat monasticam. Non solum autem miraculis, sed etiam vita multos attrahebat. Erat enim mirandum videre, illum tantum ponere studiū ad vitam ex Christo agendam, & delicias quidem existimare, continentiam: diuitias autem, nihil possidere: humi

humi verò cubationē & in Psalmodijs pernoctationem adeò diligere, vt nihilo melius agi existimaret cum ijs, qui vitæ sunt cupidi, si tota nocte dormiant in mollibus stragulis super lectos eburneos: cilicio quæ sacros eius premente vibices, magis delectari, quàm ij, qui sunt mollibus induti vestibus. Spes enim æternæ beatitudinis ei facile persuadebat omnem ferre laborem. Erat clemens, misericors, hospitalis, mansuetus, quietus, ad quem omnibus facilis patebat aditus, habens sermonem, qui magis lætificabat corda auditorū, quàm vinū. Quamobrem instar fluuij vniuerso ad eū confluente populo, & turbæ multitudine quodammodo ciuitatē efficiēte solitudinē, cum vidisset beatus se ex eo, qui hinc oriebatur, tumultu, à sibi grata abduci solitudine, & maximè cum studeret fugere gloriam hominum, (sciebat enim eam magnam vim habere ad confundendū animæ ornatum) de omnibus quidem, suis mandat discipulis, ea quæ statui monastico conueniunt, tempus cibi sumendi statuens, quod quidem est die desinente: & non vesci ad satietatem, sed ventre adhuc postulante cessare: esse autem alimentum panem solum & salem, qui impleat locum condimenti: Potum autem aquam, quæ ipsa quoquē modicè & parcè sumatur. Deindè cum de Psalmodia mandasset & oratione, tam diurna, quàm quæ noctū fieret, iubet eos odio habere ocium, vt causam multorum malorum: opus autem tradere manibus, quod sacris Psalms irrigetur. Si qua verò mala cogitatio, veluti quædam zizania, à cōmuni hoste omnium sata fuerit in terra cordis, ieiunio & assiduæ orationis ense eam excindere, nè locum occupet ad producendum acerbum fructum voluptatis. Sic enim impletum iri illud Christi: Hoc genus dæmoniorum nihil aliud expellet, quàm ieiunium & oratio. Præterea autem docebat non oportere assiduè procedere: silentio verò & quiete gaudere vt plurimum, quæ est mater virtutum: & aptè expurgare lemam oculorum animæ. Neque verò prætermisit benignitatis facere mentionem: sed de illa ei quoquē studio fuit dicere quæ conueniebant. Dicebat enim, neminem, si fieri possent, oportere vacuis manibus dimittere ex ijs, qui accedunt ad ostium, nè fortè Christum insipientes despiciant, qui suscipit personam pauperum.

Multi ad eū confluens cōuersionis ergō.

Victus monachorū ab eo præscribitur.

Matth. 17.

Quietis & silentij cōmendatio.

Cum sic dixisset, & elegisset vnum ex discipulis, qui & vita præstabat alijs, & aptus erat, vt eius fidei fratrum crederetur præfectura, ei ex sententia aliorum etiam discipulorum committit rectionem. Ipse autem egreditur à Laura, multas quidem lachrymas ex oculis emittentibus monachis, & vt ipse maneret rogantibus, ipso autē nulli cedente, vt qui adspiceret ad id solum, quod est vile. Si enim, inquit, o filij, hinc migrauero, nemine huc ventitante, & quietem conturbante, benè erit vtrique. Facilius enim & ego vester pater spiritu, & vos, quos in Christo genui per Euangelium, veluti in quibusdam aluearum cellis tranquillè habitantes, instar apum mel virtutis producemus. Cum omnes ergò sancto impertisset osculo, benedixissetq; & Christo commendasset, iter est ingressus. Et cum peregisset iter vnus diei, accedit ad aliam speluncam, quæ sita quidem erat ad partes Hierichuntinas: erat autē deserta, & erat apertissima ad silentium præbendum & quietem. Cum longum autē tempus illic esset versatus, & quæ se offerebant, herbis vteretur ad alimentum, Deo soli, vt erat ei gratum, viuere perpetuò. Sic autem eum rursus Deus aperit, & denuò manifestū reddit eum, qui erat absconditus. Manifestum autem reddit per ea, quæ faciebat, miracula. Morbi enim per ipsum expellebantur, corporumq; simul vitia & animarum. Harum autem magis, quoniam ea sæpè corporis vitia conciliant. Cum multi ergò ab ipso consecuti essent curationem, & statuisent vitam illius imitari, hinc quoquē ædificat alterum virtutum habitaculum, quod Elpidius quidem postea amplificauit, vir præclarus rectè factis in exercitatione. Ducem autem eum appellabant, quòd tanquam Dux quidam sacra illi Lauræ præfesset, & arceret impetus, qui in eam fiebant, quos quidem Hebræi inferebant, qui habitabant Noëron prædium, quod sic vocabatur, magnum inuidiæ foetum parturientes.

Cap. 10.

Cōmigrat aliò.

1. Cor. 4.

Herbis vicitat sanctus fenex.

Animarum vitia plerumque corporales morbos generant.

Cap. 11.

Monasticæ constitutiones, ab eo cōtribuntur.

Rursus aliò cōmigrat.

Quoniam ergò hinc quoquē, multis accedentibus, interrumpebatur ei quies ac silentium, cum istis quoquē monachis dedisset cōstitutiones, & præcepisset quomodo oporteat viuere eos, qui curam gerūt animæ, & eum designasset, qui esset præfuturus, hinc rursus recedit, & accedit ad aliam partē solitudinis, quæ quatuordecim stadijs paulò plus aut minùs distat à regione Thecoorum. Sic enim Saluator mūdi eum mutare facit habitationes. Quid sibi volens, & quo vtens consilio? Illum quidem reddens cognitum & clarum omnibus: eos autem, qui ad ipsum ventitabant, (erant verò ex ijs complures gentiles) partim quidē inducens ad expurgandas baptismo animas, partim

partim autem ad monachismum per illum deducens. Cum autem rursus multi fratres congregarentur, qui mundi quidem, ut ita dixerim, immunditiae renuntiabant, (Audiuerant enim diuinum hoc & sacrum verbum: Bonum homini, quando tulerit iugum à iuuentute sua, & sederit seorsum) processit ad opus, quod erat ex eorum sententia. Propterea alia quoque illic aedificat Lauram admirabilis hic Chariton: quam nonnulli quidem lingua Syra Sucam nominant, alij autem voce Graeca veterem Lauram appellant.

Thren. 3. Sed nobis paulatim procedens venit oratio ad id, quod est vltimum quidem ordine, primum autem virtute, & miraculi magnitudine. Nam cum curam gereret quietis & silentij, ut nullius alterius rei magis, non ignorans quantum posset conferre ad

Alia Lauram condit. virtutem, cum rescivisset esse quandam speluncam in praecipiti quidem & praerupto monte sitam, sed non longe distantem ab hac sacra Laura, quae usque in hodiernum diem appellatur Cremastos, id est, pensilis, (non enim potest quis ad ipsam accedere, nisi scalis) eam habitat vir ille egregius. Cum autem multum temporis praeterisset, & partim quidem senio, partim autem longis laboribus exercitationis, ei remissum esset corpus: & neque sibi posset ministrare & aquam afferre, ipse nolens alij rursus hoc mandare ministerium, quid facit? Deum rogat, qui, quae fieri non possunt, facere potest ut fiant: & petra rursus, non virga percussa, sed precatione, aquam emittit, non inobedienti contumacique populo & iniquo, sed valde obedienti, & cedenti Dei legibus. Ex vno enim antri latere protinus scaturijt aqua frigidissima & limpissima, quae manet usque in hodiernum diem, non solam sitim sedans, sed quae est etiam perfectum testimonium necessitudinis, quam cum Deo habebat Chariton.

Cap. 12. Quid amplius? Cum suum à corpore excessum, vel potius ad Deum accessum, (sic enim magis conuenit dicere) ex diuina reuelatione in foribus adesse cognouisset, omnes quidem dictorum trium monasteriorum pastores simul & greges ad se accessit, & simul cum his omnibus venit ad sacram Lauram, Pharum dictam, ubi primum distillauit sudores certaminum exercitationis. Tanquam autem quandam hereditatem sacrosancta eis relinquens praecipua, quae non pecunias & momentaneas opes conciliabant, sed ea, quae ipse amabat, bona ipsi, qui similia diligunt, nunquam interitura, sic loqui incipit: Ego quidem, o filij, iam ad Deum contendo, & venit tempus meae resolutionis. Oportet ergo vos vestrarum animarum curam gerere, dum est

Cap. 13. tempus, scientes post mortem nullas esse vires poenitentiae, sed illic quidem esse tempus remunerationum, hic autem laborum & certaminum: & praesentium quidem, seu sit aliquid iucundum, & quod delectat oculos, aut guttur, id cito fluere & redigi ad nihilum: seu molestum & laboriosum, id quoque habere, qui resoluitur, & est ad tempus, dolorem: futurorum autem, & quod delectat, esse aeternum: & quod molestia afficit, semper permanere. Atque primum quidem sit vobis recta & firma fides, nullo labascens periculo: deinde vita quoque sit pura, aut expurgetur. Et ante omnia vobis sit curae corporis sanctificatio, ut in templa impolluta ad vos accedat & inhabitet, qui est purus, & sanctificatione sua & bono odore animam impleat. Res enim mala, est ira, & si quid aliud laedere potest fratrum amorem. A vobis autem omnino retineatur ac foueatur pax & mansuetudo. Quod si inter vos aliquando contigerit offensio, ne Sol occidat vobis, à luce adeo remotis ex odio. Sed reuocandum est, quam diligentissime fieri poterit, bonum charitatis, utpotè quod sine eo non liceat videre Solem, qui percipitur intelligentia. Si mala autem cogitatio in vestris facta sit animis, curae vobis sit eam cito expellere. Sic enim facilius eam eijcietis. Quo enim magis ea sinitur permanere, eo plus exhibebit negocij, & erit expugnatum difficilius ei, qui aduersus illam voluerit decerrare. Sint autem vobis arma ad bellum, ieiunium, oratio, lachrymae, memoria mortis & gehennae, & quod est omnium validissimum, & inimicis maxime terribile, beata humilitas: cautioque, ne vnquam vos prauae occupent cogitationes: ac obseruatio sensuum, & praeter ceteris, oculorum & aurium. Hinc enim est illis aduersus nos ingressus, & mors, quae ad nos ingreditur per fenestras.

Ephes. 4. Possessionem omnium preciosissimam noui nil possidere, & haec sunt verae diuitiae ei, qui est verè generosus & planè liber, nulla eorum, quae adsunt, vinctos esse cupiditate. Dimetitur autem diuinus Apostolus vsum corpori necessariam: Habentes, dicens, alimenta & quibus tegamur, his contenti simus. Res est grauis, clarè de se sentire: neque est aliud, quod magis possit euertere. Id autem solet vltimum consequi opes rectè factorum: & tunc timendum est earum naufragium. Sed stat dexteram porri-

Arma aduersus vitia. Ierem. 9. Cap. 14. Vera diuitia.

1. Tim. 6.

porrigens nobis rursus diuinus Apostolus, & verbo ijs, qui habent aures, magnam præbens securitatem. Qui enim videtur stare, inquit, videat nè cadat. Fratrem iudicare, cauendum est pro viribus. Hic est enim fœtus anima, more Pharisæico alios despicientis, & eius, qui per aliorum condemnationem se vult iustificare. Sed tu, eo dimisso, si iudicandi tenearis desiderio, cum te proximè habeas, nè cesses te quotidie iudicare & examinare, & quamoptimè corrigere. Ad petulantiā ac contumeliam propensa res est venter, qui curatur, qui curantem miserè remuneratur. Laboribus autem flectitur, & ieiunio domatur, & vt audax equus, ab immodestis arcerur saltationibus. Non est à vobis obliuioni mandanda hospitalitas. Hospitio autem excipientes, pedes quoque humiliter lauate: hoc est enim Christi præceptum: & quod ipse primus fecit, nos iussit facere similiter. Ped id enim non solum geritur cura proximi, sed potest etiam curari grauis animæ morbus, nempe nimia de se persuasio. Atque multas quidem etiam alias peccati sordium expiationes inuenit creator & Saluator nostrarum animarum, vt potè lachrymas, gemitus, cordis contritionem, ieiunium, precationem, humi cubationem, & si quod est aliud medicamentum benignæ poenitentia. Sed difficilia sunt hæc & laboriosa, etiamsi multam præbeant vtilitatem. Vnum autem noui, quod est admodum quidem expers laboris, ad purgandas autem animæ sordes est validissimum. Quid hoc est? Ijs qui delinquant, peccata dimittere. Quod quidem non est solum Deo gratum, & nostrorum malorum ab eo exorat solutionem, sed etiam supplicio sæpè vehementius attingit eum, qui peccauit, & pro libero facit seruum ei, qui ignouit: quomodo etiam videtur, externis dicentibus: Est venia supplicio potentior.

Cum hæc & multa alia eiusmodi dixisset discipulis, & precatus esset salutem animæ, & eis benedixisset, nullum autem accepisset morbi sensum, neque partium corporis vllum sensisset dolorem, in quodam lecto accumbens, remisit quidem pedes, emisit autem beatam quoque animam, lætantibus lætam eam tradens Angelis: manibusque sanctis, vt par erat, mandatus sepulturæ, transit ad vitam, quæ nunquam desinit. Quo in loco aufugit dolor, molestia & gemitus. Quo in loco facie ad faciem ijs, qui sunt mundo corde, cernitur diuina Trinitas. Quo in loco est lætitia & exultatio ineffabilis. Quo in loco est consolatio & requies ijs, qui in pulchra sudauerunt vinea, & ingressi sunt laboriosum & asperum iter virtutis. Sed talem quidem habuit vitæ exitum Chariton, non qui ante mortem nihil præsciuisset, aut prædixisset, sicut prius diximus: sed de ea, & de tempestate, quæ erat vexatura Ecclesias, accuratissimè significasset.

Quæcunque, ergo ô dilecti, ex illius factis & miraculis, tempus & obliuionem potuerunt effugere, ea studiosis vestris auribus tradidimus. Neque enim intervallum modicum inter Aureliani Imperium, & hoc tempus intercedit. Nos enim à nullo scriptis quicquam mandatum accepimus ex hoc, quod de eo tempore essent pauci non solum monachi, sed etiam omnino Christiani, & qui essent signati luce cognitionis: ij autem, qui erant, agitabantur quotidianis persecutionibus. Illa autem sunt, quorum hic fecimus mentionem, quæ viri pij & veritatis amatores, filius à patre accipiens, corporali, inquam & spiritali, conseruauerunt ad nostrā vsque tempora: Ad gloriam patris, & filij, & spiritus sancti, vnus & eiusdem essentia Diuinitatis: Quam decet omnis gloria, honor, & adoratio nunc, & in secula seculorum, Amen.

VITA S. LIOBÆ VIRGINIS ET ABBATISSÆ, SAE, IVSSV RABANI ABBATIS A RVDOLPHO

eius discipulo doctè & grauitè conscripta.

PROLOGVS AVTHORIS.

SCRIPTVRVS vitam beatæ & venerabilis Liobæ virginis, sponsum illius Christum Dominum, Deum & Salvatore nostrum, inuoco: vt qui ei contra aduersarias potestates virtutem & victoriam tribuit, mihi quoque ad narranda meritorum eius præconia sermonem largiatur. Ego enim gesta illius omnia non didici: sed pauca quædam à viris venerabilibus ad meam notitiam peruenerunt, qui quatuor discipularū eius, Agathæ videlicet & Teclæ, Na-

O o næ